

МІСЦЕ ТЛУМАЧЕННЯ В ПРОЦЕСІ ЗАСТОСУВАННЯ ФІНАНСОВО-ПРАВОВИХ НОРМ

Проаналізовані норми чинного фінансового і податкового законодавства, питання тлумачення фінансово-правових норм, шляхи вирішення правових колізій в процесі застосування фінансово-правових норм.

Ключові слова: норми фінансового права, тлумачення фінансово-правових норм, правові колізії, конкуренція норм, прогалина в праві.

Загальновідомо, що аналіз і дослідження питань процесу застосування норм фінансового права дуже тісно пов'язані з формуванням його понятійного апарату. Обґрунтування структури процесу застосування норм фінансового права належить до методологічних проблем правозастосовного процесу. Методологічне значення структури і її елементів є логічним наслідком пізнання внутрішньої форми права, її доповненням, конкретизацією і розвитком. Основною ознакою структури є те, що вона становить внутрішню форму («форму, що рефлектувала всередину себе») певного об'єкта [1, с. 179].

У процесі застосування норм фінансового права юридична кваліфікація може носити наскрізний характер. Іншими словами, як при здійсненні первинних правозастосовних дій, так і в ході контрольних дій за порядком виконання прийнятого по справі рішення можливе виявлення кваліфікуючих ознак. Наприклад, суб'єкт правозастосування може (або зобов'язаний) звернутися до всіх відомих фактичних обставин і дати поведінці юридичну оцінку в разі оскарження прийнятого по справі

рішення. Відзначимо, що правова кваліфікація необхідна будь-якій юридичній справі у зв'язку з тим, що матеріальне право визначає, як потрібно вирішити таку справу. Неправильна юридична кваліфікація в більшості випадків тягне за собою неправильне вирішення справи.

Досить справедливим є твердження О. Ф. Черданцева щодо безпосереднього зв'язку юридичної кваліфікації з тлумаченням. Передумовою правової юридичної кваліфікації, на його думку, є не тільки досягнення істини знань щодо фактів, які кваліфікуються, але і правильне тлумачення норми, на підставі якої здійснюється кваліфікація [2, с. 60]. За С. І. Ожеговим, тлумачення являє собою висловлення, що містить пояснення чого-небудь, а тлумачити – це давати дечому деяке пояснення, з'ясовувати зміст чого-небудь; це передбачає і роз'яснення, змушувати зрозуміти дещо [3, с. 695]. М. П. Молибога констатує, що в процесі реалізації та, зокрема, правозастосування, виникає необхідність конкретизувати ті чи інші змістовні елементи норм права, що виражені в загальній та абстрактній формі, і таким чином, приблизити зміст норм права до конкретних ситуацій. У процесі тлумачення загальні та абстрактні норми перекладаються на мову більш конкретних висловлень, що не викликає ніяких сумнівів з приводу норми, що тлумачиться, саме до даної ситуації, що підлягає юридичному вирішенню [4, с. 23]. У фінансовому праві проблемі тлумачення норм приділяється багато уваги [5, с. 253-257; 6, с. 120-122; 7, с. 551-556].

Всупереч розмаїттю досліджень, єдиної думки щодо об'єкта тлумачення не існує. Одні вчені наголошують на тому, що тлумаченню підлягають норми права, другі – саме закони, а треті, навпаки, – тлумачать право. Деякі справедливо зазначають, що тлумачення права є складною і багатогранною діяльністю різних суб'єктів, яка являє собою інтелектуальний процес, спрямований на пізнання і роз'яснення смислу правових норм [8, с. 12; 9, с. 276; 10, с. 182; 11, с. 253; 12, с. 536; 13, с. 80]. Наприклад, О. Ф. Черданцев констатує, що процес тлумачення є процесом розумовим, процес логічних розсудів, який спрямований на з'ясування змісту норм

права. Це є певний процес пізнання смислу правової норми [2, с. 78]. Близькою до зазначеної є позиція С. Й. Вільнянського, який стверджує, що під тлумаченням юридичної норми розуміється з'ясування дійсного смислу норми [14, с. 62; 15, с. 296]. С. Л. Лисенков також стверджує, що тлумачення норм права виступає як спеціальна діяльність суб'єктів щодо усвідомлення і роз'яснення дійсного смислу правових норм з метою забезпечення обґрунтованої і повної реалізації їх приписів [16, с. 200].

М. М. Коркунов, роз'яснюючи відмінності понять «тлумачення» і «аналогії», наголошує, що тлумачення є поясненням норми, аналогія – це застосування норми до випадків, які нею не передбачені, але представляють у юридичному відношенні аналогію з тими випадками, для яких вони встановлені [17, с. 420]. Деякі автори під тлумаченням розуміють певну діяльність щодо з'ясування змісту закону або іншого нормативного акта. Так, на думку А. С. Піголкіна, тлумачення необхідно розуміти як внутрішній розумовий процес, який відбувається у свідомості особи, яка застосовує правову норму, з'ясування смислу правової норми і її пояснення. Правознавець зауважує, що одні теоретики розуміють як тлумачення з'ясування смислу закону або іншою нормативного акта, інші – роз'яснення їх смислу [18, с. 8]. А. С. Піголкін стверджує, що тлумаченню підлягають не право чи система норм, а відповідний нормативно-правовий акт, і тому більш вдалим є термін «тлумачення закону», «тлумачення нормативного акта». Приєднується до цієї ж позиції і О. І. Осауленко, який визначає тлумачення норм права як спеціальну діяльність офіційних та неофіційних суб'єктів суспільних відносин, спрямовану на з'ясування і роз'яснення змісту і значення нормативно-правових актів, понять, термінів і таку, що може бути виражена в актах тлумачення (інтерпретаційних актах) [19, с. 202].

З. М. Юдін зауважує, що «використання терміна «тлумачення права» як основного є найбільш доцільним з позицій: загальнофілософської – як результат вирішення співвідношення загального й одиничного; структурної – яка включає в себе галузі права, правові інститути, правові норми,

нормативи й інші правові явища; змістовної – де головним є не власне формулювання терміна, а його справжній зміст; конкретної – тлумаченню підлягає правове явище, що складає відокремлено або у сукупності з іншими явищами «правову матерію» [20, с. 8]. Ю. Л. Власов, висловлюючи свою думку щодо зазначеного терміна, вважає, що під тлумаченням норм права можна розуміти інтелектуально-вольову діяльність суб'єктів, яка має об'єктивний і суб'єктивний характер, спрямована на з'ясування та роз'яснення волі законодавця і матеріалізована у нормі права [21, с. 5].

В. Буряк пропонує під тлумаченням норм податкового права розуміти «складну, багатосторонню діяльність суб'єктів, яка має об'єктивний і суб'єктивний характер, спрямована на з'ясування та роз'яснення волі законодавця, що відображена у правових нормах» [22, с. 117]. В свою чергу О. О. Тимофєєв підкреслює, що вирішуючи питання про об'єкт тлумачення, необхідно говорити саме про інтерпретацію податково-правової норми. ... Тобто, об'єктом тлумачення мають бути саме норми податкового права, які є його клітинкою, початковим структурним елементом [23, с. 15].

Важливим видається питання про підстави для тлумачення норм. Коли, з якої причини і для чого слід звертатися до трактування тієї чи іншої правової норми? Наприклад, Д. А. Гаврилов вважає, що правозастосовне тлумачення зумовлено у своєму виникненні трьома основними факторами: 1) цілями, завданнями і самим механізмом правозастосовної діяльності; 2) потребами в координації і обслуговуванні правозастосовних процесів; 3) потребами в забезпеченні внутрішньої узгодженості джерел права і обслуговуванні правозастосовних процесів шляхом їх приведення у відповідність з чинним законодавством. У зв'язку з цим дослідник виділяє його функції: інформаційно-пошукову, аналізу і узагальнення, кваліфікаційну і мотивувальну, контрольну-наглядову, правоорієнтовальну, правокорегуючу і правостворювальну [24, с. 6].

На сучасному етапі в юридичній літературі необхідність тлумачення обґрунтовується наступними причинами:

1. Норми права, які містяться в нормативних актах, виражаються за допомогою слів, пропозицій, формулювань; зрозуміти їх смисл і значення, логічний зв'язок між ними, можливо через нормальну розумову діяльність.

2. У нормативних актах воля держави виражена через засоби і прийоми юридичної техніки: специфічну термінологію, юридичні конструкції, систему відсилань. Деякі терміни запозичені із інших галузей наук. Все це потребує спеціальних (юридичних) знань для пояснення термінів і використовується законодавцем при викладенні державної волі, яка міститься в нормах права.

3. Правові норми як загальнообов'язкові правила поведінки мають особливу форму виразу, характеризуються абстрактністю. Вони поширюють свою дію на велике коло суб'єктів і суспільних відносин, а законодавець, як правило, змушений використовувати найбільш короткі формулювання для оформлення волі держави. Це приводить до того, що виникає необхідність «розшифровувати» дані формулювання.

4. Тлумачення викликається недосконалістю і неадекватним використанням законодавчої техніки, відсутністю ясного, точного зрозумілого викладення нормативного акта, через що деякі формулювання виходять розпливчатими, а іноді і двозначними .

5. Норми права здатні регулювати суспільні відносини лише у взаємозв'язку один з одним, в системі – дія однієї норми неминуче викликає дію іншої. Щоб зрозуміти істинний смисл правової норми, необхідно відшукати інші, які будуть застосовуватися поряд з нею [8, с. 479-480].

Тлумачення фактично є дією, яке супроводжує встановлення і аналіз фінансово-правової норми, що характеризує її як важливу правозастосовну дію, тому багато хто з науковців виділяє тлумачення як самостійну стадію процесу застосування норм права. Наприклад, О. О. Тимофеев підкреслює, що тлумачення є необхідною стадією реалізації норм податкового права [25, с. 180]. На наш погляд, ці дія має наскрізний характер, тому що пронизує практично весь процес правозастосування, однак вона не має процесуального

закріплення. З цього приводу О. П. Коренев, з огляду застосування норм адміністративного права, констатує, що необхідність тлумачення в більшості випадків зумовлена потребою внесення корективів у практику застосування адміністративно-правових норм, неясністю, неповнотою, неточністю норм [26, с. 102]. На думку В. В. Білика, коли мова йде про тлумачення бюджетно-правових понять і категорій, далеко не завжди його можна вважати складовою процесу застосування права. І далі пояснює, що здебільшого таке тлумачення носить науковий неофіційний характер і говорити у цьому випадку про правозастосування буде не зовсім коректно... Результатом такого тлумачення є з'ясування змісту і значення окремих бюджетно-правових понять і термінів, їх сукупності тощо [27].

На думку О. О. Тимофєєва, тлумачення здійснюється під час наукової та навчальної діяльності. Автор стверджує, що тлумачення податково-правових норм характерне для правової діяльності у цілому і здійснюється як на стадії застосування норм права, так і в процесі правотворення, наукової і навчальної діяльності. Саме всебічне з'ясування й розкриття сутності податково-правових норм виступає запорукою їх правильного і однакового застосування, що в сфері оподаткування має важливе значення, бо обов'язково пов'язане з належним виконанням платниками податкового обов'язку й захистом їх прав і законних інтересів, а також з забезпеченням належної мобілізації грошових коштів у вигляді податків і зборів (обов'язкових платежів) до публічних фондів (досягненням публічного інтересу) [28, с. 13].

Слід мати на увазі, що тлумачення представлене діяльністю відповідних органів та осіб, яка має самостійне і спеціальне значення. Зауважимо, що серед них особливе місце займають судові органи. Судові органи здійснюють тлумачення в силу спеціальних повноважень, отриманих від держави. Так, згідно зі ст. 147 Конституції Конституційний Суд України є єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні. Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність законів та інших правових актів

Конституції України і дає офіційне тлумачення Конституції України та законів України.

Судове тлумачення має безпосередній вплив на практику застосування фінансово-правових нормативних актів. Воно сприяє уточненню значення норми, що тлумачиться, усуненню невизначеності викладення фінансово-правової норми тощо, що у свою чергу позитивно відбивається на правозастосуванні фінансово-правових норм. Метою судового тлумачення є забезпечення правильного і одноманітного застосування фінансово-правової норми, яка тлумачиться, у всіх випадках, на які вона розрахована, усунення незрозумілостей і можливих помилок [29, с. 484]. Треба відзначити, що судове тлумачення має саме безпосередній вплив на практику застосування фінансово-правових актів. Від правильного, глибокого і багатостороннього тлумачення багато в чому залежить розвиток і укріплення законності, фінансової дисципліни у сфері фінансової діяльності держави. Так, Т. М. Радько зазначає, що офіційне тлумачення має юридичне значення, тягне за собою певні правові наслідки, орієнтує численних правозастосовників на одноманітне розуміння і застосування правових норм [30, с. 542].

На сучасному етапі актами офіційного тлумачення законів є постанови пленумів Верховного Суду України та Вищого Господарського суду, в яких на підставі аналізу й узагальнення судової практики містяться роз'яснення судам з питань застосування норм фінансового законодавства при розгляді різних категорій справ, учасниками яких є суб'єкти фінансових правовідносин. Показовою видається постанова Пленуму Верховного Суду України від 8 жовтня 2004 р. № 15 «Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів». Завдяки даному акту вдалося заповнити прогалину правового регулювання, яка була пов'язана з визначенням терміна «фізична особа» для виділення одного із суб'єктів ухилення від сплати податків. Так, суб'єктами злочину, який кваліфікується як «ухилення від

сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів», зокрема, можуть бути:

1) службові особи підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, їх філій, відділень, інших відокремлених підрозділів, що не мають статусу юридичної особи, на яких покладені обов'язки з ведення бухгалтерського обліку, подання податкових декларацій, бухгалтерських звітів, балансів, розрахунків та інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою обов'язкових платежів до бюджетів і державних цільових фондів (керівники; особи, котрі виконують їхні обов'язки; інші службові особи, яким у встановленому законом порядку надане право підпису фінансових документів);

2) особи, які займаються підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи;

3) будь-які особи, котрі зобов'язані утримувати або сплачувати податки, збори, інші обов'язкові платежі, що входять у систему оподаткування і введені в встановленому законом порядку, в тому числі податкові агенти – фізичні особи та службові особи податкових агентів – юридичних осіб при несплаті ними податку з доходів фізичних осіб [31].

Відповідно до п. 2 ст. 150 Конституції України, а також п. 4 ст. 13 Закону України «Про Конституційний Суд України», офіційне тлумачення Конституції і законів України є також одним із повноважень Конституційного Суду України [32-33]. До створення Конституційного Суду, відповідно до п. 6 Перехідних положень Конституції, тлумачення законів здійснювала Верховна Рада України. Тобто приписи рішень Конституційного Суду України дають тлумачення чинним фінансово-правовим нормам.

Для усунення колізій фінансового законодавства також досить важливим є рішення по справі за конституційним поданням Світязької сільської ради Шацького району Волинської області про офіційне тлумачення терміна «передача», який вживається у підпункті 5.1.17 пункту 5.1 ст. 5 Закону України «Про податок на додану вартість» (справа про

тлумачення терміна «передача земельних ділянок»). Конституційний Суд України встановив, що порушене в конституційному поданні питання про офіційне тлумачення терміна «передача» має розглядатися у словосполученні «звільняються від оподаткування операції з передачі земельних ділянок, що знаходяться під об'єктами нерухомості, або незабудованої землі» у контексті ст. 5 Закону, яка містить перелік операцій, що звільнені від оподаткування податком на додану вартість. Підпункт 5.1.17 пункту 5.1 ст. 5 Закону звільняє від оподаткування операції з передачі земельних ділянок, що знаходяться під об'єктами нерухомості, або незабудованої землі у випадках, передбачених Кодексом. Слово «передача» у загальному розумінні означає: віддавати, вручати щось кому-небудь у чиєсь відання, володіння; передавати у власність і т. ін.

У Кодексі термін «передача» вживається в багатьох нормах і пов'язується з набуттям (виникненням) права на землю. Зокрема, громадяни та юридичні особи набувають права власності та права користування земельними ділянками за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування в межах їх повноважень шляхом передачі земельних ділянок у власність або надання їх у користування (ст. 116), в постійне користування (ст. 122, 123), в оренду (ст. 124), шляхом продажу земельних ділянок державної та комунальної власності (ст. 127), а також на підставі інших цивільно-правових угод – міни, дарування, успадкування тощо (ст. 131). Отже, вживаний у Кодексі термін «передача» охоплює всі види набуття права на землю як у власність на підставі відповідних рішень власника землі, цивільно-правових угод, договорів купівлі-продажу, в тому числі на конкурентних засадах, міни, безоплатної приватизації земельних ділянок та земельних паїв, так і надання у користування (постійне або тимчасове), за договорами оренди тощо.

Виходячи з того, що в підпункті 5.1.17 пункту 5.1 ст. 5 Закону немає застережень щодо конкретних операцій з передачі земельних ділянок і міститься відсилання до Кодексу, терміном «передача», який вживається у

Законі, охоплюється набуття (виникнення) права власності, права користування земельними ділянками у випадках, передбачених Кодексом, зокрема на підставі рішення власника, договору купівлі-продажу, міни, інших цивільно-правових угод.

Разом з тим терміном «передача», який вживається у словосполученні «звільняються від оподаткування операції з передачі земельних ділянок, що знаходяться під об'єктами нерухомості, або незабудованої землі» підпункту 5.1.17 пункту 5.1 ст. 5 Закону, не охоплюється передача землі в оренду, оскільки Закон не відніс операції з оренди землі до об'єктів оподаткування податком на додану вартість (підпункт 3.2.2 пункту 3.2 ст. 3), безоплатна приватизація присадибних земельних ділянок та земельних паїв, а також надання послуг (робіт), операції з яких звільнені від податку на додану вартість підпунктом 5.1.19 пункту 5.1 ст. 5 Закону.

Таким чином, зазначений термін «передача», який вживається у словосполученні «звільняються від оподаткування операції з передачі земельних ділянок, що знаходяться під об'єктами нерухомості, або незабудованої землі» підпункту 5.1.17 пункту 5.1 ст. 5 Закону України «Про податок на додану вартість», слід розуміти як набуття (перехід) права на вказані земельні ділянки (права власності, права користування) на підставі відповідних юридичних актів, у тому числі за договорами купівлі-продажу, коли така передача дозволена Кодексом [34].

Таким чином, судова практика закріплюється в окремих рішеннях з фінансових питань та є необхідною для правильного застосування, з'ясування змісту фінансового законодавства, його вдосконалення тощо. Слід мати на увазі, що правові позиції Конституційного Суду України відіграють досить важливу роль в обмеженні уповноважених органів (їх посадових осіб) діяти за власним розсудом при застосуванні фінансово-правових норм. Правові позиції Конституційного Суду України в умовах суперечності і невизначеності фінансового законодавства є одним з ефективних засобів їх подолання.

Література:

1. Керимов Д. А. Методология права: предмет, функции, проблемы философии права: [6-е изд.] / Д. А. Керимов – М.: Изд-во СГУ, 2011. – 521 с.
2. Черданцев А. Ф. Вопросы толкования советского права: учебное пособие / А. Ф. Черданцев. – Свердловск: Свердл. юрид. ин-т, 1972. – 192 с.
3. Ожегов С. И. Словарь русского языка / С. И. Ожегов. – М.: Русский язык, 1984. – 816 с.
4. Молибога М. П. Тлумачення норм права: сутнісні характеристики / М. П. Молибога // Часоп. Київ. ун-ту права. – 2010. – № 2. – С. 42-46.
5. Діденко І. С. Еволюція поглядів на тлумачення поняття «банківська послуга» та сучасне її визначення / І. С. Діденко // Інноваційна економіка. – № 11. – 2012. – С. 253-257.
6. Мацелик М. Тлумачення дефініції «податковий облік» в податковому законодавстві / М. Мацелик // Акт. пробл. тлумачення і застосування юридичних норм: зб. наук. ст. учасників міжнар. наук.-практ. конф. – Л., 2008. – С. 120-122.
7. Селезень П. О. Роль модельних норм у контексті тлумачення положень міжнародних податкових договорів / П. О. Селезень // Держава і право. – 2010. – Вип. 49. – С. 551-556.
8. Теория государства и права: курс лекций / под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. – М.: Юристъ, 2000. – 776 с.
9. Хропанюк В. Н. Теория государства и права / В. Н. Хропанюк. – М.: ИНТЕРСТИЛЬ, 1996. – 944 с.
10. Загальна теорія держави і права / А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков та ін.; за ред. В. В. Копейчикова. – К.: Юрінком, 1997. – 288 с.
11. Крестовская Н. Н. Теория государства и права: элементарный курс / Н. Н. Крестовская, Л. Г. Матвеева. – Х.: Одиссей, 2007. – 384 с.
12. Червонюк В. И. Теория государства и права: учебник / В. И. Червонюк. – М.: ИНФА-М, 2006. – 704 с.

13. Власов Ю. Л. Тлумачення норм права / Ю. Л. Власов, В. П. Нагребельний // Юрид. енцикл.: [в 6 т. – Т. 6: Т-Я] // редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: Укр. енцикл., 2004. – с. 80-82.
14. Вильнянский С. И. Лекции по советскому гражданскому праву / С. И. Вильнянский. – Харьков: Изд-во Харьк. ун-та, 1958. – Т. 1. – 339 с.
15. Шершеневич Г. Ф. Общая теория права / Г. Ф. Шершеневич. – М.: Изд-во юрид. колледж МГУ, 1995. – Т. 2. – 362 с.
16. Лисенков С. Л. Загальна теорія держави і права: навч. посіб / С. Л. Лисенков. – К.: Юристконсульт, 2006. – 356 с.
17. Коркунов Н. М. Лекции по общей теории права / Н. М. Коркунов. – СПб.: Юрид. центр -Пресс, 2004. – 458 с.
18. Пиголкин А. С. Толкование нормативных актов в СССР / А. С. Пиголкин. – М.: Гос. изд-во юрид. лит., 1962. – 166 с.
19. Осауленко О. І. Загальна теорія держави і права: навч. посіб. / О. І. Осауленко. – К.: Істина, 2007. – 336 с.
20. Юдін З. М. Тлумачення договору: автореф. дис. ... канд. юрид.наук: спец. 12.00.01 / З. М. Юдін. – Одеса, 2004. – 19 с.
21. Власов Ю. Л. Проблеми тлумачення норм права / Ю. Л. Власов. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. – 160 с.
22. Буряк В. Загальнотеоретичні аспекти тлумачення норм податкового права / В. Буряк // Підприємництво, госп-во і право. – 2005. – № 8. – С. 117-119.
23. Тимофеев О. О. Дискусійні питання визначення об'єкта тлумачення в податковому праві / О. О. Тимофеев // Права людини в умовах сучасного державотворення: зб. тез доп. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – с. 141-145.
24. Гаврилов Д. А. Правоприменительное толкование: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 / Д. А. Гаврилов. – Саратов, 2000. – 24 с.

25. Тимофеев О. О. Види тлумачення податково-правових норм / О. О. Тимофеев // Сучасні проблеми юридичної науки: тези доп. та наук. повід. – Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2008. – с. 180-184.
26. Коренев А. П. Нормы административного права и их применение / А. П. Коренев. – М.: Юрид. лит, 1978. – 142 с.
27. Білик В. В. Поняття і категорії бюджетного права та їхнє тлумачення / В. В. Білик // Університет. наук. зап. – 2009. – № 2 (30). – С. 216-219.
28. Тимофеев О. О. Тлумачення податково-правових норм: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / О. О. Тимофеев. – Ірпінь, 2010. – 17 с.
29. Теория государства и права: учебник / под ред. А. С. Пиголкина. – М.: Юрайт-издат, 2006. – 613 с.
30. Радько Т. Н. Теория государства и права: учебник: [2-е изд.] / Т. Н. Радько. – М.: Проспект, 2009. – 576 с.
31. Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів: постанова Пленуму Верхов. Суду України від 8 жовт. 2004 р. № 15 // Електронний документ. Режим доступу:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-04>.
32. Конституція України // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
33. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16.10.1996 р. № 422 // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 49. – Ст. 272.
34. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Світязької сільської ради Шацького району Волинської області про офіційне тлумачення терміна «передача», який вживається у підпункті 5.1.17 пункту 5.1 статті 5 Закону України «Про податок на додану вартість» по справі про тлумачення терміна «передача земельних ділянок» від 5 лют. 2004 р. № 2-рп-2004 // Офіц. вісн. України. – 2004. – № 6. – Ст. 338.

Проанализированы нормы действующего финансового и налогового законодательства, вопросы толкования финансово правовых норм, пути решения правовых коллизий в процессе применения финансово правовых норм.

Ключевые слова: нормы финансового права, толкование финансово правовых норм, правовые коллизии, конкуренция норм, пробелы в праве.

The norms of current financial and tax legislation, questions of interpretation financially of legal norms, ways of decision of legal collisions in the process of application financially of legal norms, are analyzed.

Keywords: norms of financial right, interpretation financially of legal norms, legal collisions, competition of norms, blanks in a right.